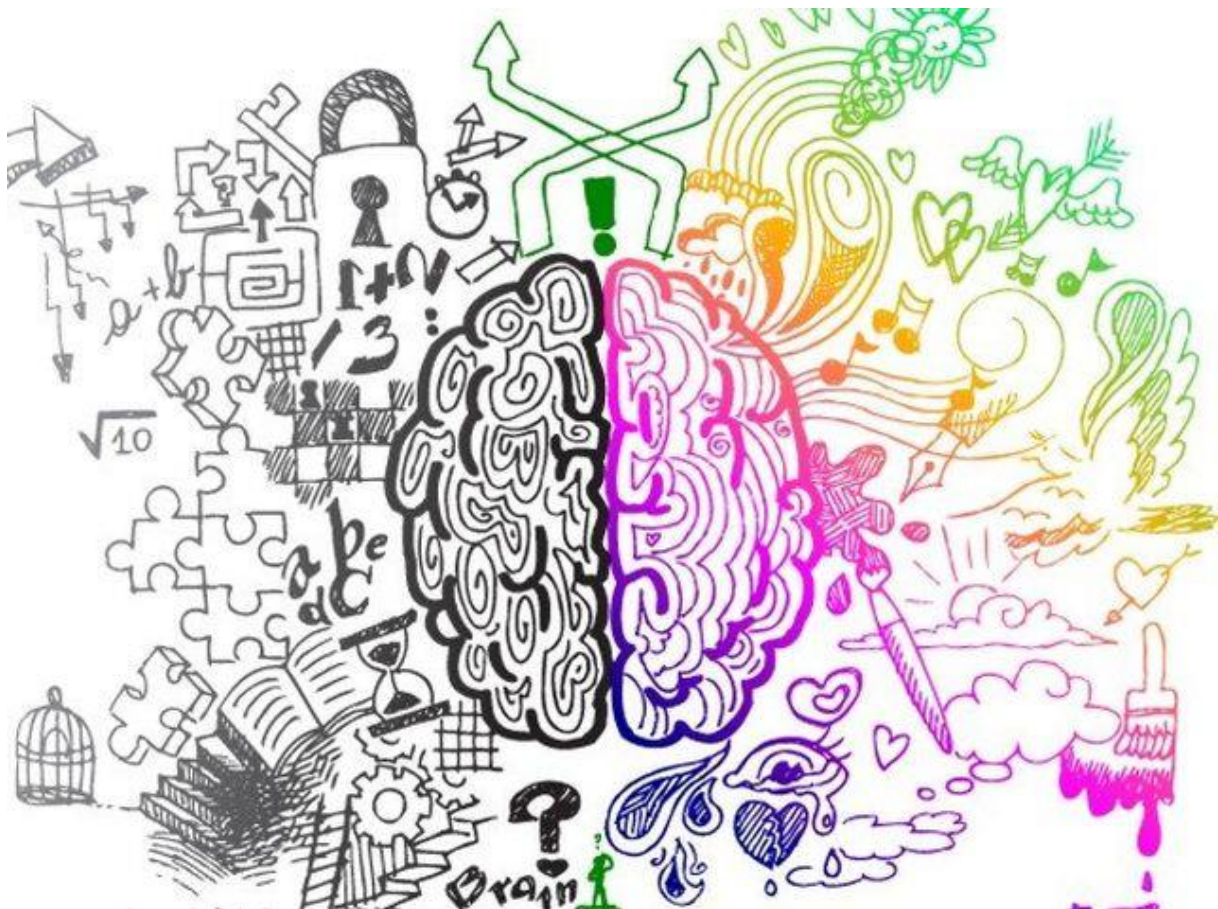

Dyslexieprotocol 2024

Maimonides

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Wat betekent dit?	3
Beleid	4
<i>Signalering en onderzoek</i>	4
Welke procedure volgen we?	4
<i>Begeleiding en ondersteuning</i>	5
Welke begeleiding en ondersteuning mogen de leerlingen met dyslexie verwachten in de les? ...	5
<i>Compensatie en dispensatie</i>	6
Welke faciliteiten (compenserend, dispenserend) zijn er voor dyslectische leerlingen?	6
Compenserend	6
Dispenserend:.....	7
Ontwikkelperspectiefplan (OPP).....	8

Inleiding

Op Maimonides heeft zo'n 5% van de leerlingen de diagnose 'dyslexie'. De officiële definitie van dyslexie luidt: "een lees- en/of spellingprobleem dat ernstig en hardnekkig is en dat gedifferentieerd dient te worden van laaggeletterdheid als gevolg van een gebrekkig onderwijsaanbod en als gevolg van een bredere omgevings-, neurologische-, sensorische en/of gedragsproblematiek". In de wetenschap bestaat consensus dat dyslexie een neurobiologische basis heeft: er is sprake van afwijkingen in de hersenstructuur en de hersenfuncties van dyslectici en ook erfelijkheid speelt een rol.

Wat betekent dit?

Dyslexie is een ernstig probleem: de achterstand op gebied van lezen en schrijven is significant groter dan op basis van intelligentie, gebrekkig onderwijs en andere factoren te verklaren is en heeft daarmee negatieve effecten op het algemeen functioneren op school en in de maatschappij. Een gevolg hiervan kan zijn dat leerlingen met dyslexie vaak onderwijs op een lager niveau volgen en/of afsluiten dan op basis van hun cognitieve capaciteiten mogelijk zou moeten zijn.

Dyslexie is hardnekkig, ook wel genoemd didactisch resistent. Dat betekent dat, ondanks intensieve extra begeleiding op het gebied van spelling en lezen, de achterstand blijvend is.

Dyslexie wordt vastgesteld door een psycholoog of orthopedagoog met een diagnostische aantekening.

Op basis van de wet Passend Onderwijs hebben alle kinderen recht op een plek op een school die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden. Dit geldt ook als een leerling extra ondersteuning nodig heeft, bijvoorbeeld als gevolg van dyslexie. In dit protocol wordt beschreven hoe Maimonides deze ondersteuning vormgeeft.

Dit protocol is zorgvuldig gemaakt. We realiseren ons dat ieder kind uniek is en individuele aanpak vereist. Dit document is een leidraad voor alle betrokkenen.

Voor meer informatie of overleg, neem contact met zorg@jsgmaimonides.nl.

Beleid

Signalering en onderzoek

Er zijn twee wegen mogelijk die leiden tot het vaststellen van dyslexie bij leerling. Als eerste komt een leerling binnen met een diagnose die tijdens de basisschooltijd is gesteld of vermoedens vanuit de basisschool worden gedeeld tijdens een warme overdracht.

Daarnaast kunnen vermoedens tijdens de schoolloopbaan op Maimonides ontstaan op basis van waarnemingen door docenten in de les (vooral ook tijdens het vak Nederlands) of de resultaten van de CITO-toetsen die worden afgenomen voor het leerlingvolgsysteem.

Welke procedure volgen we?

Als de leerling binnenkomt met de diagnose dyslexie wordt op basis van de diagnoseverklaring vastgesteld welke ondersteuning en faciliteiten nodig zijn. Er volgt een gesprek met de mentor en/of zorgcoördinator om dit verder uit te werken. De faciliteiten worden vastgelegd op een faciliteitenkaart die de leerling vervolgens van de mentor ontvangt. Verder deelt de zorgcoördinator het bestand met een overzicht van de toegekende faciliteiten per leerling. Ook worden de diagnose, de diagnoseverklaring en de toegekende faciliteiten vastgelegd in Magister.

Als er vermoedens van dyslexie ontstaan zijn, wordt dit door de desbetreffende docent met de mentor en vervolgens door de mentor met de zorgcoördinator besproken. Op basis hiervan kan in overleg met ouders een screening gedaan worden door onze remedial teacher om deze vermoedens te bevestigen. Als de screening bevestigt dat er sprake zou zijn van dyslexie, wordt ouders geadviseerd een officieel diagnostisch onderzoek te laten doen door een externe instantie, te weten een orthopedagoog of psycholoog. Wij hebben niet de expertise in huis om dit zelf te verrichten, maar we kunnen wel adviseren.

Tijdens de onderzoeksperiode worden tijdelijk faciliteiten toegekend. Op het moment dat een diagnoseverklaring wordt ontvangen, worden deze permanent tot en met het examen. Na permanente toekenning hoeven bestaande faciliteiten niet opnieuw te worden aangevraagd. Als er extra faciliteiten nodig blijken gaat dat in overleg met mentor en zorgcoördinator. Als blijkt dat er toch geen sprake is van dyslexie, worden

de tijdelijke faciliteiten vanzelfsprekend ingetrokken. Dan kan een gesprek volgen over de oorzaken van de taalachterstand en hoe daarmee om te gaan.

Begeleiding en ondersteuning

Er zijn verschillende vormen van dyslexie en dyslexie kan zich op verschillende manieren manifesteren. Begeleiding, ondersteuning en facilitering zijn dus altijd maatwerk. Hiervoor worden de aanbevelingen van de dyslexieverklaringen van de desbetreffende leerling als uitgangspunt genomen.

Welke begeleiding en ondersteuning mogen de leerlingen met dyslexie verwachten in de les?

Sociaal-emotioneel:

⇒ Erken dyslexie als handicap en realiseer je dat dyslexie ten koste gaat van het competentiegevoel van de desbetreffende leerling. Een leerling met dyslexie heeft dus extra aandacht en positieve bevestiging nodig.

Pedagogisch-didactisch:

- ⇒ Geen onverwachte voorleesbeurten. Beperk voorleesbeurten zoveel mogelijk. Is het toch nodig, overleg met de leerling en zorg dat de leerling zich kan voorbereiden.
- ⇒ Lesmateriaal is overzichtelijk en goed leesbaar. Gebruik lettertype Arial omdat dat ook bij de centraal examens wordt gebruikt. Bij puntgrootte 12 en regelafstand 1,5 is vergroting niet meer noodzakelijk.
- ⇒ Zo mogelijk wordt de hoeveelheid lees- en schrijfwerk aangepast.
- ⇒ Help de leerling met de aantekeningen door de PowerPoint te delen, de aantekeningen van een medeleerling te (laten) kopiëren of de eigen aantekeningen te controleren en aan te vullen/ aan te passen waar nodig.
- ⇒ Gebruik van verklanking van lesmateriaal d.m.v. eigen leespen, google etc. of gebruik van luisterboeken.
- ⇒ Het gebruik van een laptop in de klas is toegestaan.

- ⇒ De digitale versie van de methodes hebben over het algemeen een voorleesfunctie. Wijs de leerlingen hierop en geef ze de gelegenheid hier gebruik van te maken.
- ⇒ Uitzoomen van teksten op de laptop kan helpen om de teksten leesbaarder te maken.

Compensatie en dispensatie

Welke faciliteiten (compenserend, dispenserend) zijn er voor dyslectische leerlingen?

De faciliteiten die een leerling krijgt, zijn afhankelijk van wetgeving, de aanbevelingen uit de dyslexieverklaring en de voorkeuren van de leerling zelf. Deze worden vastgelegd op de faciliteitenlijst en een faciliteitenkaart die de leerling verplicht meeneemt naar de lessen, toetsen en examens.

Compenserend

Voor iedere leerling met een dyslexieverklaring geldt:

1. 20% extra tijd bij gewone toetsen en schoolexamens die in de les plaatsvinden; een half uur extra tijd bij schoolexamens tijdens de schoolexamenweken en de centrale examens.
2. Proefwerken en andere vormen van toetsing worden overzichtelijk aangeboden en voldoen aan de volgende eisen:
3. Lettertype Arial, puntgrootte 12;
4. Regelafstand 1,5;
5. Een witregel tussen vragen/opdrachten;
6. Illustraties zijn duidelijk: scherp en herkenbare kleurverschillen.

Afhankelijk van de aanbevelingen in de dyslexieverklaring en de voorkeuren van de leerling:

1. Verklanking door:
 - ⇒ Gebruik van het spraaksyntheseprogramma Claroread (zie bijlage voor stappenplan);
 - ⇒ Voorlezen van vragen/teksten;
 - ⇒ Daisy.
 - ⇒ Laptop als schrijfgerei met spellingscontrole **aan**;
 - ⇒ Mondeling afnemen van toetsen (alleen onderbouw);
2. Aanpassing normering spelling: spelling wordt niet fout gerekend als het fonetisch duidelijk is wat er bedoeld wordt (alleen onderbouw).

Dispenserend:

Vmbo/ mavo

In de eerste twee leerjaren van het vmbo is een tweede moderne vreemde taal (naast Engels) verplicht, een derde moderne vreemde taal niet. Een aangepast programma is in uitzonderlijke gevallen wel mogelijk. Aanpassingen in het programma worden vormgegeven in overleg met leerling, ouders, desbetreffende docent en zorgcoördinator en worden vastgelegd in een ontwikkelingsperspectiefplan, dat wordt bewaard in Magister. Hierbij moet worden rekening gehouden met de doorstroommogelijkheden omdat alle leerlingen in staat moeten worden gesteld om het vak in de bovenbouw te kiezen.

In de bovenbouw zijn er weinig mogelijkheden tot ontheffing, omdat er in de verschillende sectoren als veel keuzevrijheid is en het probleem kan worden omzeild door geen tweede moderne vreemde taal te kiezen.

Havo en vwo

In de eerste drie leerjaren van havo en vwo zijn zowel Frans als Duits verplicht. Een aangepast programma dat voorziet in gedeeltelijke dispensatie voor Frans en/of Duits is wel mogelijk. Aanpassingen in het programma worden vormgegeven in overleg met leerling, ouders, docent en zorgcoördinator en worden vastgelegd in een ontwikkelingsperspectiefplan. Hierbij moet worden rekening gehouden met de

doorstroommogelijkheden, omdat alle leerlingen in staat moeten worden gesteld om het vak in de bovenbouw te kiezen.

In de bovenbouw kunnen havo-leerlingen een tweede moderne taal vermijden door niet te kiezen voor het profiel Cultuur en Maatschappij. Binnen de natuurprofielen en binnen Economie & Maatschappij is een tweede moderne taal niet verplicht.

Voor een vwo-leerling is een tweede moderne vreemde taal verplicht in het gemeenschappelijke deel. Deze kan dus niet vermeden worden door een profielkeuze. In bepaalde gevallen is het mogelijk ontheffing te verlenen voor een tweede moderne vreemde taal. In plaats van de taal wordt dan een ander vak met een studielast van tenminste 440 uren gekozen. Ontheffing kan worden aangevraagd bij de zorgcoördinator met een geldige onderbouwing. Op de aanvraag volgt een gesprek met leerling en eventueel ouders, de decaan, de mentor en de zorgcoördinator. Wordt de ontheffing toegekend, dan wordt dit vastgelegd in een ontwikkelingsperspectiefplan dat wordt bewaard in Magister.

Ontwikkelperspectiefplan (OPP)

Vanaf de start bij ons op school of na de diagnose wordt door de mentor en de zorgcoördinator een ontwikkelingsperspectiefplan opgesteld. Deze wordt in overleg met de leerling en ouders opgesteld en in het leerlingdossier opgenomen.

In het OPP wordt omschreven wat de te behalen onderwijsdoelen zijn en welke begeleiding hiervoor nodig is. Kortgezegd staan hier dus de afspraken in die samen met leerling, ouders en school gemaakt worden. Elk jaar moet dit OPP worden bijgesteld.